
Investeringsplan 2025-2027

HELSE

---

1 Innledning

Porteføljestyret for helse har ansvar for å ivareta og utvikle Forskningsrådets samlede portefølje innenfor helse. Porteføljen inkluderer alle Forskningsråds- og EU-finansierte prosjekter med norsk deltakelse og SkatteFUNN-prosjekter som er merket med tema helse.

Forskningsrådets definisjon av temaet helse gir en stor og bred portefølje – tematisk så vel som i type forskning – som i 2024 hadde en verdi på vel 2,5 mrd. kroner (SkatteFUNN ikke inkludert).

Investeringsplanen for helse 2025-2027 gjør rede for hvordan midlene som porteføljestyret for helse har ansvar for, skal investeres for å bidra til å oppnå [målene som regjeringen har satt for Forskningsrådet](#), etterleve [vedtektene](#), bidra til mål og prioriteringer i [Langtidsplan for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#). Porteføljestyrene skal, hver for seg og samlet, følge opp disse overordnede føringene og realisere Forskningsrådets [strategi](#), samt stortingsmeldinger, strategier og tildelingsbrev innenfor sine respektive porteføljeområder.

Mål for porteføljen:

1. Porteføljen skal bidra til fornyelse og øke kvaliteten på forskning som bidrar til god folkehelse, treffsikker behandling og bærekraftige helse- og omsorgstjenester
2. Porteføljen skal bidra til flere verdensledende helseforskningsmiljøer
3. Porteføljen skal styrke evnen til bærekraftig omstilling i offentlig helse- og omsorgssektor
4. Porteføljen skal bidra til økt konkurransevne i helsenæringen
5. Kunnskap, funn og resultater innenfor helseporteføljen skal deles og tas i bruk

Investeringsplanen for 2025-2027 er utformet på bakgrunn av strategiske diskusjoner i porteføljestyret, porteføljeplanen, [porteføljeanalysen fra 2024](#) og antatt tilgjengelige investeringsmidler i investeringsperioden. Statsbudsjett, departementenes tildelingsbrev, samt uforutsette situasjoner vil kunne endre utlysningssammene og tiltakene.

2 Prioriteringer

Investeringsplanen for 2025-2027 prioriterer samarbeidsprosjekter som bidrar til god folkehelse, treffsikker behandling og bærekraftige helse-, omsorgs- og velferdstjenester. Videre er det lagt vekt på investeringer for økt forsknings- og innovasjonsinnsats i de kommunale helse-, omsorgs- og velferdstjenestene. Offentlig-privat samarbeid og innovasjonsprosjekter initiert av offentlig sektor er prioritert for å fremme bærekraft i offentlig sektor og verdiskaping i helsenæringen. Videre er internasjonalt forskningssamarbeid på strategisk viktige områder inkludert. Investeringene skal bidra til god folkehelse, treffsikker behandling og velfungerende tjenester som er en forutsetning for en bærekraftig samfunnsutvikling.

Brukerinvolvering og brukermedvirkning i forskningsprosessens ulike faser er en viktig prioritering i den målrettede innsatsen i helseporteføljen og et krav i de fleste utlysningene. Dette bidrar til at forskningen treffer kunnskapsbehov, at resultatene kommer til nytte og implementeres, i tillegg til at tillit til forskning styrkes i samfunnet.

Implementerings- og effektforskning etterspørres innenfor porteføljestyrets egne investeringer. Implementeringsforskning vil si forskning på hvordan man tar ny kunnskap i bruk i helsetjenestene.

Dette skal bidra til kunnskap om hva som fremmer og hemmer overføring av gode forskningsresultater til praktiske bruksområder. Helsevitenskapelige fag, humaniora, og samfunnsvitenskap er viktige for implementering av kunnskap og tiltak, samarbeid, og etisk brukermedvirkning.

Porteføljestyret vil bidra til at investeringene i nasjonal helsedatainfrastruktur utnyttes bedre ved å stimulere til gjenbruk av data. Utlysningene fra helseporteføljen vil ha føringer om gjenbruk av eksisterende data der det er relevant.

3 Tiltaksplan

Omtale av porteføljestyrets egne investeringer:

Forskning og innovasjon for bærekraftig forebygging, behandling og tjenester. Formålet er å utvikle ny kunnskap og bygge forskningskompetanse som samfunnet eller næringslivet trenger for å møte viktige helse-, omsorgs- og velferdsutfordringer, og stimulere til samarbeid mellom forskningsmiljøer og samfunnsaktører. I 2025 planlegges det en utlysning for utsatte befolkningsgrupper. Med utsatte grupper tenker vi særlig på barn og unge, personer med psykisk uhelse, personer med nedsatt funksjonsevner og/eller flere kroniske sykdommer, rusavhengige, personer med demens og minoriteter. I 2026 foreslås å lyse ut større prosjekter rettet mot **bærekraftig forebygging, behandling og tjenester for å redusere ensomhet, utenforskap og sosial ulikhet i helse** for å bidra til koordinering, samarbeid, samordning og finansiering over tid mellom aktører. I 2027 foreslås det en utlysning for underforskede områder med stor sykdomsbyrde.

Forskning og innovasjon for å styrke bærekraften i de kommunale helse- og omsorgstjenestene (KommuneHelse). Målet med satsingen er å stimulere til forskning og innovasjon som er forankret i behov for å styrke bærekraften i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Forskningsrådet samarbeider tett med KS og Kommunenes samarbeidsorgan for forskning (KSF) om identifisering av behov i kommunene. Både søkere fra UH- og kommunal sektor kan være prosjekteier. Satsingen skal styrke KSF. KSF skal være et nasjonalt kunnskapssystem for kommunene, som skal bidra til at ny kunnskap blir spredd og tatt i bruk. Midlene for 2026 og 2027 foreslås til større prosjekter som skal bidra til å øke forsknings- og innovasjonsevnen i det kommunale helse- og omsorgstjenestene gjennom økt og langsiktig samarbeid mellom relevante aktører.

Helseinnovasjon gjennom offentlig-privat samarbeid (Pilot Helse). Hensikten er å finansiere ambisiøse innovasjonsløp som kan bidra til bærekraft i helse- og omsorgstjenesten og verdiskaping i norsk næringsliv, jfr. Meld St. 18 (2018–2019) Helsenæringen – sammen om verdiskaping og bedre tjenester. Pilot Helse er et samarbeid mellom Forskningsrådet, de regionale helseforetakene (RHF), KS, Selskapet for industrivekst (SIVA) og dels Innovasjon Norge. Det er kun Forskningsrådet som lyser ut midler. Pilot Helse skal stimulere samarbeidet mellom næringslivet og helsetjenestene, og midler lyses ut til utfordringsdrevne forsknings- og innovasjonsløp fra idé til implementering.

Fornyelse og innovasjon i offentlig sektor. Prosjektene skal ta utgangspunkt i behov og utfordringer i helse-, omsorgs- og velferdstjenestene og styrke deres kunnskaps- og beslutningsgrunnlag. Løsningene skal kunne anvendes av tjenestene, og være forankret i virksomhetens planer og strategier.

Offentlig sektor-ph.d. skal bidra til økt forskningsinnsats i offentlige virksomheter, økt forskerrekuttering i offentlig sektor og økt samspill mellom academia og offentlig sektor.

HOD viderefører regjeringens satsning på **kvinnehelse og kjønnsperspektivet**, og i tråd med politiske føringer vil dette temaet fortsatt prioriteres. Neste utlysning er planlagt i 2026.

Kommersialisering fra offentlig finansiert forskning. Tiltakene skal bidra til økt nyskaping i form av næringsrettet innovasjon og samfunnsinnovasjon fra offentlig finansiert forskning.

Arrangementer som fremmer helseforskning og -innovasjon. Formålet er å bygge kapasitet og kompetanse innenfor helseporteføljens prioriteringer og skape tverrfaglige møteplasser mellom forsknings- og innovasjonsmiljøer, frivillig sektor og brukere.

Helsenæring – fra potensial til industri. Produksjon av legemidler og medisinsk utstyr i Norge er en driver for verdiskaping. Å etablere produksjon i Norge er derfor et prioritert tiltak. Denne satsningen sees i sammenheng med oppdraget NFD har gitt til SIVA, Innovasjon Norge og Forskningsrådet.

Samarbeid med andre porteføljer:

I 2025 deltar helse i utlysningen om **Samisk, kvensk/norskfinsk og skogfinsk kultur- og samfunnsutvikling** som er en oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonenes rapport og koordineres av porteføljen for samisk samfunn og kultur.

I 2025 deltar helse i en utlysning om **inkludering av barn og unge**. Dette er en oppfølging av BarnUnge21-strategien og samfunnsoppdraget på inkludering av barn og unge.

I 2025 deltar helse i en utlysning om **sammenhenger mellom mat, miljø, klima og folkehelse**. Dette er en oppfølging av tidligere utlysninger.

Deltakelse i europeiske partnerskap og andre internasjonale utlysninger:

I 2025 forventes fellesutlysninger fra partnerskapene: Transforming Health and Care System (THCS), ERA for Health Research and Innovation (ERA4Health), Partnership for Personalised Medicine (EP PERMED), European Rare Disease Research Alliance (ERDERA) og Partnership for OneHealth AMR. Porteføljen vil medfinansiere utlysningene når tematikkene er i samsvar med helseporteføljens prioriteringer. Samtidig er det fortsatt aktivitet i noen av de EU-initierte ERA-nett/partnerskap samt fellesprogram som startet opp i tidligere faser. Det er planlagt å investere i to av disse i 2025: Joint Programme Neurodegenerative Disease (JPND) og Network of European funding for neuroscience research (ERA NEURON).

Videre inngår helseporteføljen i fellesutlysninger innen helse- og velferd mellom Nordiske land, administrert av NordForsk, og i Harkness, et fellesprogram arrangert av stiftelsen Commonwealth Fund i USA.

Tabellen under gir en kortfattet oversikt over tiltakene, dvs. utlysninger (beløp i mill.kr), som er planlagt i 2025 og som foreslås i 2026-2027. Deltakelse i internasjonale utlysninger vurderes når tematikk for de enkelte utlysningene blir kjent. I europeiske partnerskap og fellesprogram skjer dette i forbindelse med utforming av de årlige arbeidsprogrammene.

Tiltak (utlysning)	Mål for porteføljen	Aktuelle søknadstyper	Planlagt utlysning 2025 mill. kr.	Planlagt utlysning 2026 mill. kr.	Planlagt utlysning 2027 mill. kr.
Nasjonale utlysninger					
Bærekraft i kommunale helse- og omsorgstjenester	1, 3 og 5	KommuneHelse (IP)	104		
Bærekraft i kommunale helse- og omsorgstjenester – (Skisser i 2026 og hovedutlysning i 2026 eller 2027)	1, 3 og 5	KommuneHelse Store prosjekter		104 *	104*
Bærekraftig forebygging, behandling og tjenester for utsatte befolkningsgrupper – forsterkes med 15 mill. kroner hvis relevant for humaniora og 15 millioner til spillavhengighet	1, 2 og 5	KSP	80 (pluss 15 hvis relevant for humaniora)		
Bærekraftig forebygging, behandling og tjenester (tema ikke avklart)	1, 2 og 5	KSP		147	138
Kvinnens helse og helse i et kjønnsperspektiv	1, 2 og 5	KSP/FP		90	
Pilot Helse: Offentlig-privat samarbeid for bærekraftig helse og verdiskaping	1, 3, 4 og 5	Pilot Helse (IP)	100	6	70
Innovasjon i offentlig sektor	3, 4 og 5	IPO, FKA e.l. Offentlig ph.d.	30 6	30 6	30 6
Helse, mat, miljø og klima	1, 2 og 5	KSP	15	15	15
Samisk, kvensk/nordfinsk og skogfinners kultur- og samfunnsutvikling	1 og 5	FP	15		
Velferd og utdanning: Barn og unge	1, 3 og 5		20		20
Helseinnovasjon	4,5	Kommersialisering	3	3	3
Helsenæringen - fra potensial til industri	4		16		
Helsearrangement	1-5	KOS	3	3	3

Internasjonale utlysninger					
JPND	1 og 2	FoUol-prosjekt	8		
ERA-NEURON	1 og 2	FoUol-prosjekt	6		
Transforming Health & Care Systems (Nytt HE partnerskap)	1, 2 og 3	FoUol-prosjekt	22	22	22
ERA for Health Research (ERA4Health) (Nytt HE partnerskap)	1, 2 og 3	FoUol-prosjekt	10	10	10
EP for Personalised Medicine	1, 2 og 3	FoUol-prosjekt	18	18	18
European Rare Diseases Research Alliance (ERDERA) (Nytt HE partnerskap)	1 og 2	FoUol-prosjekt	6	6	6
OneHealth AMR (Nytt HE partnerskap)	1 og 2	FoUol-prosjekt	12	12	12
Pandemic Preparedness (Nytt HE partnerskap)	1 og 2	FoUol-prosjekt	10	10	10
Brain Health (Kommende HE partnerskap)	1 og 2	FoUol-prosjekt		15	15
The European Biodiversity Partnership (Biodiversity-plus)	1 og 2	FoUol-prosjekt	1	1	1
NordForsk	1, 2 og 3	FoUol-prosjekt	20		
Sum totalt			504		

*Utlisninger i 2025 eller 2026 med tildeling i 2026 eller 2027

**Utlisninger i 2024 med tildeling i 2025

Tallene for 2026 og 2027 er ikke fullstendige og kan endres.

4 Utlysningsplan

Utlysninger (fordelt på fellesutlysninger og søknadstyper)	Prioritering 2025 (stikkord)	Planlagt utlysning 2025 mill. kr.	Planlagt utlysning 2026 mill. kr.	Planlagt utlysning 2027 mill. kr.
Tematiske fellesutlysninger Forskerprosjekt	Samisk, kvensk/norskfinsk og skogfinsk kultur- og samfunnsutvikling	15		
Tematiske fellesutlysninger Kompetanse og samarbeidsprosjekt	Sammenhenger mellom mat, miljø, klima og folkehelse	15	15	15
Tematiske fellesutlysninger Kompetanse og samarbeidsprosjekt	Inkludering av flere barn og unge i utdanning, arbeids- og samfunnsliv	20		20
Tematiske fellesutlysninger Kompetanse og samarbeidsprosjekt	Store prosjekter Kvinnens helse		90	
Fellesutlysninger Innovasjonsprosjekt	Helse	30	30	30
Fellesutlysninger Innovasjonsprosjekt	Offentlig ph.d.	6	6	6
Tematisk fellesutlysninger Kompetanse- og samarbeidsprosjekt	Bærekraftig forebygging, behandling og tjenester for utsatte befolkningsgrupper	80 pluss 15 hvis relevant for humaniora		
Tematisk fellesutlysning Kompetanse- og samarbeidsprosjekt	Store prosjekter Bærekraftig forebygging behandling og tjenester for å redusere ensomhet og sosial ulikhet i helse.		147	

Tematiske fellesutlysninger Kompetanse- og samarbeidsprosjekt	Bærekraftig forebygging, behandling og tjenester			138
Innovasjonsprosjekt (enkeltutlysninger)	Bærekraftige kommunale helse- og omsorgstjenester	104		
Innovasjonsprosjekt (enkeltutlysninger)	Store prosjekter Bærekraftige kommunale helse- og omsorgstjenester-skisser i 2025/2026		207*	
Innovasjonsprosjekt (enkeltutlysninger)	Pilot Helse	100		70
Koordinerings- og støtteaktivitet	Pilot Helse (forprosjekter)	-	6	-
Fellesutlysning kommersialiseringsprosjekt	Helse	3	3	3
Koordinerings- og støtteaktivitet	Arrangement Helse	3	3	3
Internasjonalt samarbeid og internasjonale fellesutlysninger		113	94	94
Helsenæring - fra potensial til industri		16		
Støtte fra andre enn Forskningsrådet	Ikke avklart			
SUM		504		

* Utlysninger i 2025 eller 2026 med tildeling i 2026 eller 2027

Tallene for 2026 og 2027 er ikke fullstendige og kan endres.